

Het afscheid van een boegbeeld

FK fierljeppen 2010

Als voorzitter van de afdeling Winsjum is Jouke Jansma (52) voor het FK fierljeppen wat de voorzitter van de PC voor het kaatsen is: het uithangbord van de belangrijkste wedstrijd van het jaar. Na elf jaar stopt hij echter en dus maakt hij vandaag zijn laatste FK mee. In gesprek met een boegbeeld, een beetje met een mening. Over het FK, de Friese bond en de toekomst van de sport.

Door Gerard Bos.

Jouke Jansma op een van de vernieuwde schansen in Winsjum, vandaag traditiegetrouw het decor van het FK fierljeppen. Na elf jaar stopt hij als voorzitter van de organiserende afdeling. Foto: Frans Andringa

Soms is een navigatiesysteem overbodig. Bijvoorbeeld als je naar een adres moet in Winsjum, de bakemat van het fierljeppen, en de straat 'Skans' heet. De navigatie op de iPhone bevestigt het al donkerbruine vermoeden: Jansma woont zo'n beetje op het fierljeppeterrein. Sterker nog, zijn achtertuin grenst er letterlijk aan. „Aan het huidige terrein, ja”, corrigeert hij zijn gehoor. „Want waar nu ons huis staat, daar was vroeger nog het zandbed.” Zie daar. Soms behoeven straatnamen geen uitleg.

Wonen op een plek die historie ademt. Zo mag je het wel omschrijven. En adel verplicht, zou je bijna kunnen stellen. Want het was mede door dat verhaal achter het huis dat Jansma betrokken raakte bij het fierljeppen. Oorspronkelijk afkomstig uit het Stellingwerf, woonde Jansma samen met vrouw en twee dochters alweer meer dan een decennium in Winsjum.

De laatste elf jaar stonden in het teken van het voorzitterschap van de plaatselijke fierljeppafdeling. Maar de laatste twee maanden is zijn directeur is van een basisschool in Heerenveen, is het tijd om te stoppen. Althans, dat vindt-ie zelf.

Memorable momenten

„En dat is dan ook de enige reden: ik stop, omdat ik het wil. Het heeft niks te maken met drukte, gezondheid of dat soort zaken. Nee, puur omdat het nu goed gaat met de afdeling.” Een slok van zijn koffie wordt gevolgd door een lach: „Je kunt beter stoppen op een moment dat mensen het nog waarderen. Want het was dat het moment dat je ze weg willen hebben. Bovendien heb ik gezegd te stoppen als we ooit 2500 toeschouwers in een tribune bij het FK in Winsjum hebben. En dat is inmiddels beide het geval.”

Jansma, die in 2000 zijn eerste Friese titelstrijf beleeftte als voorzitter van de afdeling, bleef veel met de belangrijke momenten die het FK zo lief in goede als in minder goede zin.

„Er waren veel mooie overwinningen”, begint Jansma. „Nee, die van Piet Scherjon in 2005, centraal fierljeppen. En wat te denken van de titels van Henk Schievink? Die ene in 2004, toen hij niet verkwam uit Canada en meteen het FK won en zijn laatste, in 2005, toen hij de titel verloor van Henk Schievink. Maar ook de verrassende Friese titel bij de jongens van Dicus Hoeksma is een mooie. En in de eindtjes die senioren-titel van Bart Helmholt, nadat het hem al jaren had als favoriet. En zo zijn er veel meer.”

Zowel bij de dames als bij de junioren twee grote favorieten

Zowel bij de dames als bij de junioren wordt het vandaag in Winsjum naar verwachting een tweestrijd om de titel. In de eerste klasse zal het vermoedelijk gaan tussen tussen Anna Let Leyenaar (Sneek) en Hiske Galama (Haule), in die andere tussen Nard Brandsma (Haule) en Albert-Jan Venema (Feanwâlden). Leyenaar domineerde afgelopen jaar nog bij de dames en is de regerende kampioene. Maar dit seizoen is er een beetje twi-faligheid. Ze begon met blessureleed en dat speelde haar flink parten. Vorige week won ze op fraai wijze (15.55) in Burgum; net voorbij in de juiste FK-voet, zo leek het bij haar eerste seizoenszege. De generatie van woensdag op de schansen van haar eigen club lijft verlies echter niet goed; daar won Hiske Galama. Die titel wordt vijftien rages dit seizoen de absolute topfavoriete. Maar juist die status maakt dat ze op het FK de druk zal voelen. De ljeppster van de afdeling Burgum kampt daarentegen niet met de druk van titelverdedigster, die Leyenaar op haar beurt weer heeft. Als Galama in de buurt komt van de vorm die haar met 16.33 het Fries record in Burgum opleverde, eerbiedigen de vijftien rages zij winnen. Bij de junioren is een vergelijkbare strijd: klamestelselreder Nard Brandsma heerst zoals Galama bij de vrouwen, maar het is de titelverdedigster (11 zegen) zijn ding, dan wilt hij het FK. Venema is de Leyenaar van de junioren: wisselvalligheid alom, maar hij niet in staat tot uitscheters. Hij liet het dit jaar heel dicht bij de titel met een Fries juniorencampioent (19.82).

Maar hoe gaat dat gezegde van die twee handen die vechten om dat ene been? Het zou zomaar kunnen dat ook klasse. Als meerzuiding Fries en een Nederlands kampioen in de jongens en junioren, werd hij uitgeroepen tot hem verworpen is.

De records heeft hij ook goed onderhouden. „Sjontje Tjalma’s 15.55, waar Anne Jet Leyenaar een paar jaar later weer overheen is gegaan. Algemeelabeurd tijdens een FK, prachtig. Maar ik zal ook de mindere dingen niet vergeten. Piet Scherjon die als jongen op een hark landt en natuurlijk Jantina de Vreeze die bij de landing in het zandbed haar kuubten brak. Om maar te zwijgen over de tijdens een spring gebroken polstok van Thomas Helmholt, twee jaar geleden. Gelukkig liep het wonderbaarlijk goed met hem af.”

Nu kon Winsjum aan al die ongelukken niets doen. Want het lag niet aan de accommodatie, die alom

waardering krijgt in de fierljeppsport. Jansma is daar trots op. „Maar als organisatie van de belangrijkste wedstrijd van het jaar, moet je ook zorgen dat je het eens van de eerste goed voor elkaar hebt.”

Andere structuur Hij vervolgt: „Het zandbed verlengen, de schansen moderniseren; en is allemaal al gebeurd de afgelopen jaren. Het kost wat (45.000 euro), maar dat mag ook wel. Want centen op de bank, daar heb je als fierljeppafdeling niet zoveel aan. Gelukkig hebben we ook nog een gemeente (littensereadil) die zeer behulpzaam is en haar steentje graag bijdraagt.” En dus zit er wel

wat in als Jansma zegt dat hij de boel goed naalaat aan zijn opvolgster Janeth van Elsloo.

„En er komen wat dichters bij in het bestuur van onze stichting, dus er is goede doorstroming. Daar ben ik blij om. En mochten ze vragen hebben, dan weten ze me te vinden. Ik zal ook zeker niet uit de sport verdwijnen, ik blijf fan en toeschouwer.” Met een knipoog: „Liefhebber he?” Eentje ook die het goed voor heeft met de sport in het algemeen. Zo nam Jansma afgelopen jaar namens de afdelingen zitting in een werkgroep (met onder anderen topoplepper Henk Schievink en FLB-bestuurslid Klaus Haanstra) die voor de sport onder-

zoek deed naar de mogelijkheden om tot persoonlijke sponsoring te komen. Een goed initiatief en als werkgroep hebben we prima samengewerkt. We hebben nuttige contacten gelegd en aanbevelingen gedaan.” Het leidde ertoe dat vanaf dit seizoen persoonlijke sponsoring mogelijk is.

Jansma droeg nog meer bij aan de sport, buiten het voorzitterschap van Winsjum op. Hij heeft namelijk een zeer heldere visie op hoe de sport in de toekomst georganiseerd zou moeten worden. „Er is een andere structuur nodig binnen het Fryske Ljeppsboun”. Afgelopen winter voegde hij de daad bij dat woord: hij maakte een opzet en presenteerde die vervolgens.

„Tijden veranderen”, vervolgt hij. „Je hebt nu bestuursleden die alle last van hun portefeuilles moeten dragen. Er zou meer met commissies moeten worden gewerkt.” Zo pleit Jansma voor een organisatie waarbij de taken (PR, technische zaken, wedstrijdzaken, sponsoring, enzovoort) elk een commissie kennen met daarin mensen met specifieke kennis. Vanuit elk gebied komt dan een van hen in het bestuur.

Een heldere en vooral breedte structuur”, vindt Jansma. „Daardoor creëer je een situatie waarin het gemakkelijker wordt om mensen te vinden voor dergelijke functies. Puur omdat je dan niet meer als eenling voor alles opdraait en er verantwoordelijk voor bent. De werkgroep sponsoring is een voorbeeld van hoe het zou kunnen zijn. Ieder had bij ons zo zijn specifieke taak. En neem dan een iemand daarvan als bestuurslid.”

Jouke Jansma, man met een mening dus. „Ik roep nu eenmaal wat ik vind. En we hoeven niet heus allemaal niet altijd met elkaar eens te zijn, dat geeft niet. Zolang je maar respect hebt voor elkaar.”

Voorzitter van het FLB

Hoewel niemand het hardop durft te zeggen, menen steeds meer betrokkenen binnen de sport dat het misschien tijd wordt voor een nieuwe voorzitter voor het Fryske Ljeppsboun, als een eventuele opvolger van de huidige preses Jelle Roorda. „Maar ik zal dat niet zijn”, schudt Jansma meteen het hoofd.

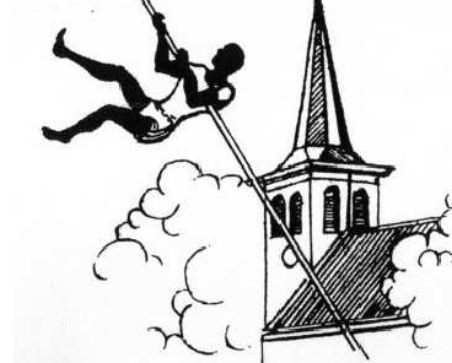
Natuurlijk heb ik een mening over allerlei zaken en die geef ik ook geregd. En er zijn vast wel mensen die dan zoiets hebben van: doe jij het dan zelf. Maar ik heb mijn visie gegeven en heb als voorzitter van Winsjum ook al met alle liefde bijgedragen aan de sport. Het is tijd voor andere dingen.

Bijvoorbeeld het gaan genieten van zijn allergrootste passie: vissen. Noem hem gerust een expert, hij is inmiddels bekend van tv (Discovery Channel) en schrijft als freelance-oor de hengelsport voor diverse opdrachtgevers. „Acht ja”, lacht Jansma. „Ik noem het altijd maar mijn ‘afwijking’. En straks heb ik er alle tijd voor. Heerlijk. Maar eerst dit FK.”

Een nat pak

Hoogtepunten op het FK waren er voor Jansma als voorzitter van Winsjum de afgelopen elf jaar genoeg. Een ervan had echter betrekking op zichzelf. Want het FK van 2005 kende een hilarisch moment: Jansma had namelijk gezegd dat als er voorbij de 19 meter zou worden gesprongen.

„Maar na afloop zelf in het water zou springen. Aldus geschiedde en de voorzitter lieft keurig woord. Dus ging het FK 2005 voor altijd in de boeken als editie waaraan Jansma een nat pak overhield.”

De droom van Bart Helmholt: de droom van Sulveren Pols op rij

Er waren de afgelopen FK’s waar Bart Helmholt bij de topklassers de grote favoriet was, maar stevast de Friese titel niet won. Maar sinds 2008 is alles anders. Toen won de Burgumer voor het eerst het FK, vorig jaar deed hij het opnieuwe. Beide keren was hij ook de eerste van de dag en dus won hij de Sulveren Pols. Lukt Helmholt dat vandaag opnieuw, dan mag hij het kleinood houden. „En dat zou wel heel erg bijzonder zijn”, meent hij.

Woensdag ontbrak Helmholt bij de wedstrijd in IJlst. Bewust, zo vertelt hij daags voor de titelstrijf. „Het was een idee van de mensen van Reset (het bewegingscentrum waar hij traint en tevens de sponsor van zijn fierljepteam, red.). Mijn coach Arend Hofste en ik waren het daar mee eens, perisodieer is belangrijk. Ik hoop hierdoor op het FK te kunnen pikken.” Hij voelt zich goed. „Ik ben fit en ik ben fris.”

Na zijn Nederlandse record (21.26 meter) onderhaalde week geleden in Burgum is hij nog meer favoriet voor de titel dan hij al was. „In principe kan ik heel lang mezelf verliezen. Ik moet zorgen dat ik me richt op het zo goed mogelijk springen. Dat heb ik allemaal zelf in de hand”, klinkt het. Natuurlijk kunnen mannen als Thewis Hobma, Erbrand Galama, Hannes Scherjon, Henk Schievink en Thomas Helmholt ook winnen, weet de titelverdediger. Het gebeurde eerder dit seizoen in gewone competitiewedstrijden. „Maar dan moet je het off-day hebben. Niet scherp genoeg zijn, verkeerde fout, dat soort dingen.” De Sulveren Pols mag je houden als je hem vijf keer in totaal vindt (Schievink kan dat vandaag bijvoorbeeld voor elkaar krijgen) of drie keer achtereen. Dat Helmholt nu de kans heeft om dat laatste te doen, zorgt volgens hem niet voor extra druk. „Zo veel ik het tenminste niet. Ik ben maar met één ding bezig en dat is een goede wedstrijd springen. Daar gaat het vandaag om en dat moet dan de overwinning voor mij opleveren.”

Age Hulder is bij de jongens favoriet met hoofdletter F

Als iemand een favoriet is een categorie, dan is het vandaag wel Age Hulder bij de jongens. Favoriet met hoofdletter F, want hij is nagenoeg oppermachtig dit seizoen. En dat voor iemand die pas vorig jaar begon met de sport. Het zestienjarige superelement baarde opzien met Nederlandse records dit jaar (eerst 18.96, een week later 19.24), maar de vraag is: kan hij mogelijk de Sulveren Pols voor de eerste afstand van de dag winnen op het FK? We vroegen het aan enkele topklassers fierljeppers. Ze spreken vol respect over de prestaties van de jonge Hulder. Maar toch denken zij niet dat hij serieus zal meedoen voor de strijd om verste afstand van de dag.

Bart Helmholt, regerend Fries kampioen bij de senioren en tweemaal winnaar van de Sulveren Pols, „Nou, die zal bij niet gaan winnen. Je mag toch aannemen dat wij als senioren in Winsjum wel verder kunnen springen dan alleen een negentien-

meternomster. Maar ik vind Hulder een prima fierljepper. Supersportman ook. Hij is enorm explosief en springt heel gemakkelijk.”

Thewis Hobma: „Ik heb veel waardering voor de prestaties van Age Hulder, maar als jongen de Sulveren Pols winnen? Nee, dat wordt lastig. Het lijkt me dat hij dat niet gaat redden. Wel vind ik het heel erg knap dat hij op zo’n jonge leeftijd al technisch zo goed springt. Daar verdient-ie een compliment voor. Erg knap.”

De Noardburgumer haalt zijn winnaar van de Sulveren Pols, „Je weet maar nooit hoe een wedstrijd loopt, wat dat betreft kunnen er gekke dingen gebeuren. In die zin kan hij de Sulveren Pols best winnen. Maar normaal gesproken niet en dat zie ik tijdens dit FK ook niet gebeuren. Aan hem zal dat niet liggen, want hij doet het fenomenaal. Het is fantastisch om te zien hoe die jongen nu al springt. Daar heb ik veel bewondering voor.”

Het drama van Jacob Scherjon: van topsporter naar patiënt

Het zou zijn jaar worden: 2010. Het seizoen waarin meervoudig juniorencampioen Jacob Scherjon zich bij de top van de senioren zou scharen. Maar het liep anders: van topsporter werd de pas 20-jarige Noardburgumer ineens patiënt. En dus ontbreekt hij vandaag in Winsjum bij het FK fierljeppen. Over trombocytten, leukemie en een dochtertje als afleiding. Door Gerard Bos.

De zieke Jacob Scherjon. „Ons dochtertje Lois zorgt voor de best denkbare afleiding.” Foto: Frans Andringa

Vrij geruisloos verdoeren hij voor het grote publiek begin juni uit de sport. Geen Jacob Scherjon meer te zien op de deelneemerslijst van de topklasse, de creme de la creme van het fierljeppen. Griepje misschien? Blessure wellicht? Of gewoon een vroege vakantie? Schouders werden opgehaald. Maar de insiders weten wel beter. De debutant bij de senioren, van wie op basis van zijn indrukwekkende juniorencampioensprestaties veel werd verwacht, had misschien wel leukemie.

Om maar het goede nieuws te beginnen: dat heeft-ie niet. „Gelukkig niet. Ik heb een benenmergpunctie laten doen om te kijken naar de spanning. Die zegt dat ik géén leukemie had”, legt Scherjon uit. Hij doet dat op de bank in de knusse woning die deelt met vrienden in de binnenplaats van een maanden oude dochter Lois en ook nog een hond en een kat. Huisje, boompje, beestje dus. Dit gegeven, plus het mooie fierljeppjaar in aantocht, betekende een goede start voor het leven hem toelachte. Een paar maanden later is alles anders. Even terug in de tijd. Het is mei 2010. Scherjon debuteert in de topklasse. Als meervoudig Fries en een Nederlands kampioen in de jongens en junioren, werd hij uitgeroepen tot hem verworpen is.

maakt hij echter bitter weinig indruk. De Noardburgumer maakt zich zorgen. Hij is niet fit. Snel verkouden ook. En vooral: moe. Erg moe. Gewenning aan het niveau misschien? Of gewoon drukte van werk in combinatie met het prillevaderschap? Wie weet. Van alles schiet door zijn hoofd, hij snapt er niks van.

„En toen kreeg ik ineens allerlei vreemde plekken op mijn lichaam”, kijkt Scherjon drie maanden later terug. Hij tilt zijn T-shirt op. Een deel van een tatoeage van de naam van dochterlief wordt zichtbaar, her en der wijf Scherjon wat plaatsen op zijn bovenlichaam. „Ik kreeg er ook een vrolijk van te worden. Waar de jonge fierljepper hoopte op iets anders, werd het een beetje vervelend. Toen ik bij de internist. Zo snel ging het dus.”

Scherjon doelt daarmee op de armada aan onderzoeken die volgden toen hij in het Medisch Centrum Leeuwarden (MCL), „Ik moest na het bloedprikken met de huisarts maar rare plekken, maar ook nog eens enorme zwel”. „Op naar de huisarts dus. „Die zei dat ik bloed moest laten prikken. Toen ging het ineens snel.”

leukemie, werd me verteld.” Scherjon valt even stil, zijn adamsappel maakt overuren; hij moet zichtbaar even slikken. „Ja, op zo’n moment schrik je echt wel even.”

De beenmergpunctie buid uitkomst. „Maar het was bepaald geen pretje om twee dagen op de uitslag te moeten wachten. Zenuwlopend. Maar het eindresultaat was goed en daar gaat het om.” De opluchting was groot. „Maar het was een vervelend proces. Toen ik bij de internist. Zo snel ging het dus.”

leukemie is, wat is het dan wel? Hij kwam in een CT-scan terecht. Er werd een echo van wilt (gegroeid) gemaakt en het werd duidelijk dat de waarde van zijn bloedplaatjes - de zogeheten trombocytten - niet klopte. Daarvan waren er te weinig in zijn bloed. „Het moet 150 miljard (per liter) bloed in je lichaam zijn, maar bij mij was het nog maar 24 miljard.” Grote kans dus dat Scherjon een auto-oncine had. De vijf rimbombe zijn in, hij is ziek. Het goede

en wat is nog onduidelijk. „Ik moet elke week naar het ziekenhuis, daar kijken ze hoe de medicijnen aanslaan. Ik krijg namelijk prednison. Dat moet helpen om de waarde omhoog te krijgen. Laatst stond die alweer op 132. De laatste is alleen of die ontwikkeling zo blijft als ik van de prednison af ben.” Dat kan wel een poosje duren, mogelijk zeven maanden tot zelfs een jaar.

Het is dus onduidelijk hoe vaak dat moet gebeuren. „Ik heb nu vijf maanden met de prednison af. Het is dus onduidelijk hoe vaak dat moet gebeuren. „Ik heb nu vijf maanden met de prednison af. Het is dus onduidelijk hoe vaak dat moet gebeuren. „Ik heb nu vijf maanden met de prednison af. Het is dus onduidelijk hoe vaak dat moet gebeuren.”